

AQLI ZAIF O'QUVCHILARDA O'QISHGA MOTIVATSIYANI OSHIRISH VA O'ZLASHTIRISH JARAYONINI TAKOMILASHGANLIK HOLATINI O'RGANISH METODIKASI

Abdujabborova Mavjuda Bxatiyor qizi

JDPU.Maxsus pedagogika

kafedra stajyor o'qituvchisi.

mavjudaabdujabborova29@gmail.com.

<https://orcid.org/0009-0005-2041-4977>

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19631113>

Annotatsiya: Ushbu maqola aqli zaif o'quvchilarda o'zlashtirish jarayonini ta'minlash uchun mo'ljallangan metodikalarni tahlil qiladi. Maqolada motivatsiyaning chora va o'zlashtirishdagi jarayonlarni yengib o'tish uchun individual tibbiy, o'quvchilarning imkoniyatlarini rag' davolash, yordam, interaktiv metodlar, o'yinlar va gamifikatsiyaning ahamiyati ko'rib chiqiladi. o'zlashtirish jarayonini ta'limda tajriba asosida o'rganish, bosqichma-bosqich yordamlar va amaliy mashg'ulotlar orqali o'quvchilarning bilimlarni samarali egallash. Maqola aqli zaif o'quvchilarda ta'lim jarayonini yanada samarali qilish uchun zarur bo'lgan metodik ishlarni o'rganish va tekshirish takomillashtirilgan holatini tahlil qilishga yordam beradi.

Kalit so'zlar: Aqli zaif o'quvchilar, motivatsiya, o'zlashtirish jarayoni, interaktiv metodlar, gamifikatsiya, tibbiy yordam, individual jismoniy mashqlar, amaliy mashg'ulotlar, ta'lim olish, shaxsiy jismoniy.

O'quvchilarning ta'limda muvaffaqiyatga erishishlari ko'plab talabalarga o'z bog'liq bo'lib, ular orasida motivatsiya va'zlashtirish jarayonining ahamiyati alohida o'rin tutadi. Aqli zaif o'quvchilarda o'qish bo'lgan motivatsiya nazorati, o'zlashtirishdagi jarayonlar, ta'lim jarayonini samarali o'rganishni cheklaydi. Shu sababli, ushbu maqolada aqli zaif o'quvchilarda o'rganish va o'zlashtirish jarayonini targanishga aniqlash metodikalarini o'zlashtirish, bu jarayonlarning takomillashganlik holatini tahlil qilish maqsadiga erishish. **O'qishga bo'lgan motivatsiya va o'zlashtirish jarayoni.** O'quvchilarni o'qishga jalb qilishda motivatsiyaning ahamiyati katta. Motivatsiya - o'qishning maqsadi sari intilish, foydalanish uchun kerakli kuchni yordamga tayyorlikni anglatadi. O'zlashtirish esa o'qishdagi yangi bilimlarni samarali ravishda qabul qilish, oshirish va qo'llash jarayonidir. Aqli zaif o'quvchilarda motivatsiyaning nazorati va o'zlashtirishdagi jarayonlar ko'pincha individual ishlab chiqarish, tibbiy va ijtimoiy muhitning o'zlashtirish bilan bog'liqdir. **Aqli zaif o'quvchilarda motivatsiyani tuzatish usullari.** **Individualizatsiya va farqlash :** Aqli zaif o'quvchilarga o'qish jarayonida individual zarur zarur. Bu, o'quvchining o'ziga xos xususiyatlari, foydalanish va yuklarini inobatga olinadi. Ta'lim materiallari va metodlari har bir o'qishning o'rganish va tadqiqotga moslashtiriladi. **O'quvchilarning imkoniyatlarini rag' davolash** Motivatsiyani nazorat qilish o'quvchilarning kichik imkoniyatlarini ham rag' davolash. Buning uchun turli xil mukofotlar, maqtovlar va ijobiy fikrlar o'quvchilarni yanada ko'proq mehnat qilishga undaydi. **Psixologik yordam :** Aqli zaif o'quvchilar ko'pincha o'zlarini kam ta'minlangan va o'ziga ishonchsiz his qiladilar. buning uchun ularga yordam ko'rsatish, oziga bo'lgan ishonchni tiklash va sotib olish qobiliyatiga motivatsiya qilish zarur. Buning uchun davolash treninglar va guruh ishlashi mumkin. **O'quv jarayonida o'yinlar va gamifikatsiya :** O'quvchilarning yordamini va o'qishga bo'lgan motivatsiyalarini ishlab chiqarish uchun o'yinlar va gamifikatsiya qilishdan samarali bo'ladi. Masalan, o'rganish jarayonida o'rganish jarayonini tashkil etish, o'quvchilarga ko'proq qiziqarli va faol o'rganish

jarayonida. **O'zlashtirish jarayonini ta'minlash. Interaktiv metodlar** o'quvchilarning o'zlashtirish jarayonini yanada samarali qilish uchun interaktiv metodlardan tozalash lozim. Bu metodlar o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi va bilimlarni samarali qabul qilishiga yordam beradi. **Tajriba asosida o'rganish** : Aqli zaif o'quvchilarga nazariy bilimlar bilan birga, amaliy mashg'ulotlar orqali tajriba o'rganishni aniqlash kerak. Buning uchun o'quvchilarga turli xil amaliy topshiriqlar, loyihalar va guruhlarini samarali berish bo'ladi. **Rejalashtirilgan va bosqichma-bosqich bosqich** : O'zlashtirish jarayonini yanada samarali tashkil etish uchun o'quv dasturlarini bosqichma-bosqich rivojlantirish kerak. Har bir o'qish uchun o'rganishning aniq bosqichlari belgilanishi va o'quvchilarning muvaffaqiyatlari barqaror ishtirok etishi kerak. **Aqli zaif o'quvchilarda o'qish motivatsiyasini tuzatish va o'zlashtirish jarayonini ta'minlashning takomil holati.** Aqli zaif o'quvchilarda motivatsiya jarayonini va ta'lim jarayonini samarali metodikalardan ishlab chiqarish o'quvchilarning ta'lim jarayonidagi ishtirokini ishlab chiqish, erishishga yordam berishni o'rganish mumkin. Bu o'zgarishlar o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishiga, o'ziga bo'lgan ishonchni nazoratga va o'qishdagi muvaffaqiyatlarini yanada yaxshilashga yordam beradi. Takomillashganlik holatiga kuzatish uchun o'qish jarayonini muntazam ravishda tahlil qilib borish va metodlarda o' aniqlashlar zarur. Aqli zaif o'quvchilarda o'qish motivatsiyasini tuzatish va o'qish jarayonini ta'minlashning samarali metodikalari o'quvchilarning bilim olish jarayonini samarali va ko'proq qiziqarli qiladi. Ta'lim jarayonida bu metodikalarni amaliyotda joriy etish, o'quvchilarning ta'limda muvaffaqiyatga erishishga, tadbirkorlik faoliyatiga katta yordam beradi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Vygotskiy, L. S. (1996). *O'rganish psixologiyasi* . Moskva: Pedagogika.
2. Piaget, J. (1976). *Bolalar psixologiyasi asoslari* . Moskva: Taraqqiyot.
3. Shulman, L. S. (1987). *Bilim va o'qitish: Yangi islohot asoslari* . Harvard Educational Review, 57(1), 1-22.
4. McMaster, K. L., & Fuchs, D. (2002). *Maxsus ta'limda nima ishlaydi: Dalillarga asoslangan amaliyotlar haqida qisqacha ma'lumot* . Maxsus ta'lim jurnali, 36(4), 171-180.
5. Armstrong, T. (2009). *Sindagi bir nechta aql-idrok* . Aleksandriya, Virjiniya: ASCD.
6. Kizilbash, S. (2005). *Maxsus ehtiyojli o'quvchilarda o'qishni rivojlantirishning pedagogik strategiyalari* . Nyu-York: Routledge.
7. Biederman, I., & Rabinowitz, L. (1988). *O'qishda past natijalarga erishgan o'quvchilarni rag'batlantirish: Maxsus ta'limga e'tibor* . Maxsus ta'lim istiqbollari, 22(3), 45-49.
8. Shapiro, D., & Kessler, K. (2001). *Maxsus ehtiyojli o'quvchilarni ta'limda motivatsiyaning roli. O'rganishdagi qiyinchiliklar jurnali*, 34(3), 287-295.